

PLA DE XOC I DE TRANSICIÓ PER A L'EDUCACIÓ DE CATALUNYA

Cinc mesures urgents per als cursos 2026-2027 i 2027-2028

Document previ i complementari a «Proposta de què cal fer a l'educació de Catalunya»

Document de treball · Setembre de 2026

1. Presentació i justificació de la urgència

La «Proposta de què cal fer a l'educació de Catalunya» descriu un procés de transformació sistèmica —diagnosi compartida, Llibre Blanc, Pacte Educatiu de País, desplegament— pensat per durar sis cursos escolars fins a la signatura del Pacte, i obert més enllà en la fase de desplegament. Aquest disseny no és un error ni una manca d'ambició: respon a una convicció central d'aquell document, la mateixa que comparteixen Zabala i l'OCDE, que un canvi de sistema mal apropiat i fet de pressa fracassa igual, o pitjor, que no fer-lo. La deliberació real, el retorn i l'esmena a cada esglaó, necessiten temps.

Però aquest mateix disseny té un cost que cal reconèixer sense embuts: si el procés comença amb un curs de presentació (Fase 0, 2026-2027) sense encara feina de deliberació, i necessita dos cursos més per a la diagnosi compartida, el primer resultat tangible i vinculant per a les aules —el Pacte Educatiu de País— no arribaria fins al curs 2031-2032. Són vuit cursos escolars comptant des d'ara. Per a un procés institucional, és un termini raonable i fins i tot prudent. Per a un professorat que arrossega un malestar acumulat, que ha fet sis vagues en menys d'un any i que arriba cremat al començament d'un nou curs, vuit anys és una resposta inacceptable en termes purament humans, per bona que sigui l'arquitectura institucional que s'hi promet al final.

Aquest document parteix, doncs, d'una constatació senzilla: el diagnòstic de Zabala sobre el malestar docent no és un símptoma que es pugui deixar en espera mentre es construeix, amb tota la cura necessària, la resposta de fons. Cal una resposta immediata i, alhora, cal que aquesta resposta immediata no sigui un gest aïllat ni un simple calmant del conflicte, sinó el primer tram reconeixible d'un mateix camí que porta cap a la Proposta gran. Per això aquest document no es defineix únicament com un «pla de xoc» —que podria llegir-se com una resposta puntual i tancada en si mateixa— sinó com un pla de xoc i de transició: una peça pensada des del primer dia per encaixar amb el procés llarg i preparar-hi el terreny, no per substituir-lo ni per funcionar-hi al marge.

Aquesta doble naturalesa —de xoc i de transició— té conseqüències concretes en com s'ha d'entendre i explicar el document. Com a pla de xoc, la seva finalitat és alleujar, en el termini més curt possible, la pressió que avui pateixen mestres, professorat, direccions i alumnat, amb mesures que no necessiten esperar cap acord de fons per començar a aplicar-se. Com a pla de

transició, la seva finalitat és una altra, complementària: crear ja, des d'ara, les condicions de confiança, de pràctica negociadora compartida i de primers resultats tangibles sobre les quals després es podrà construir amb més solidesa el procés participatiu de sis cursos. Un pla que només fos de xoc correria el risc de diluir-se un cop passada la urgència immediata; un pla que només fos de transició, sense mesures d'aplicació ràpida, no respondria a la pregunta que avui es fan els docents: «i mentrestant, què?». Cal que sigui totes dues coses alhora.

Per aquest mateix motiu, i a diferència d'un primer plantejament que limitava el Pla a un sol curs, s'ha considerat que estendre'l als dos cursos 2026-2027 i 2027-2028 —coincidint, no per casualitat, amb la Fase 0 (presentació) i el primer any de la Fase 1 (diagnosi compartida) del procés llarg— permet fer un pas real i no merament simbòlic en cadascuna de les cinc mesures, sense caure en la temptació de prometre en un sol curs allò que, per la seva naturalesa pressupostària o organitzativa, necessita més recorregut per consolidar-se de debò. Dos cursos permeten, a més, que el Pla de xoc i de transició acompanyi tota la Fase 0 i entri en diàleg directe amb el començament de la Fase 1, de manera que quan els claustres comencin a deliberar sobre la diagnosi compartida, ho facin ja havent vist els primers efectes concrets d'aquest Pla, i no només la seva promesa.

El símil que millor descriu la relació entre els dos documents és arquitectònic: mentre es projecta i es construeix la casa que cal —el procés participatiu que ha de refer el sistema des dels fonaments—, cal tapar ja les goteres més urgents de la casa vella en què encara viuen mestres, professorat i alumnat, i cal fer-ho, a més, amb els mateixos materials i el mateix estil amb què es construirà la casa nova, perquè l'obra de reforma no es noti com un cos estrany quan arribi. Un pla de xoc i de transició no és una alternativa al procés llarg ni el desmenteix: n'és la condició de possibilitat i, alhora, el seu primer tram construït, perquè difícilment es podrà demanar a un professorat exhaust que dediqui hores i energia a un procés deliberatiu de sis cursos si abans no sent que se li ha alleujat, encara que sigui parcialment, la pressió immediata, i que el camí cap a la transformació de fons ja ha començat de debò.

2. Relació amb el procés «Què cal fer»: un pla de xoc i de transició, no una alternativa

És imprescindible fixar amb claredat la relació entre aquest Pla de xoc i el procés descrit a «Què cal fer», per evitar dos riscos oposats. El primer risc és que el Pla de xoc es llegeixi com una substitució del procés llarg: una manera còmoda de calmar el conflicte immediat sense abordar mai la transformació estructural que Zabala i l'OCDE diagnostiquen com a necessària. El segon risc, simètric, és que el Pla de xoc es percebi com una contradicció del propi diagnòstic del document gran, que critica precisament els pedaços puntuals com a resposta insuficient: «la burocràcia, en aquesta lectura, no és un accident: és l'intent de controlar formalment un canvi que no s'ha garantit estructuralment».

La resolució d'aquesta aparent tensió és la mateixa que el document gran ja apuntava, sense desenvolupar-la, a la Fase 4: la necessitat de «mesures d'efecte ràpid» que generin confiança en el procés. Aquest Pla de xoc no fa res més que avançar aquesta lògica a l'inici, en lloc de deixar-la per després de la signatura del Pacte. Cal, doncs, fixar tres principis que regeixen aquesta relació:

- **És un pont, no una destinació.** El Pla de xoc no resol cap dels grans debats de fons — carrera docent, finançament global, model d'avaluació, concertada— que exigeixen el procés llarg i el consens ampli del CEC. La seva funció és exclusivament alleujar la pressió immediata mentre aquell procés es posa en marxa i dona els seus fruits.
- **És coherent amb els deu principis, no els substitueix.** Cada una de les cinc mesures s'ha triat perquè es pot justificar directament des dels principis ja fixats a la Part I «Què cal saber» —especialment l'equitat (principi 2), la confiança professional (principi 6) i la democràcia com a pràctica (principi 10)— i des de continguts que el mateix Llibre Blanc ja preveia desenvolupar (eixos 1, 2 i 3). No inventa res de nou: avança en el temps allò que el procés llarg hauria de confirmar i aprofundir més endavant.
- **És una excepció pactada, no una ruptura de la moratòria.** L'apartat 4.4 del document gran proposa un acord previ entre els partits majoritaris que inclou una «moratòria de reformes unilaterals» mentre dura el procés. Aquest Pla de xoc s'ha d'entendre i formalitzar explícitament com l'excepció pactada a aquesta moratòria: un espai reservat, delimitat als cinc punts d'aquest document, que no obre la porta a cap altra reforma unilateral durant el procés llarg.

3. Àmbit i mètode: negociació, no procés participatiu

El procés de «Què cal fer» té com a casa el Consell d'Educació de Catalunya (CEC) i es regeix pel mètode de baix a dalt, amb deliberació, vot, retorn i esmena a cada esglaó. Aquest Pla de xoc respon a una lògica diferent i complementària: no és matèria del CEC ni requereix el seu mètode deliberatiu extens, sinó que és matèria pròpia de la negociació clàssica entre l'Administració educativa i els agents socials, amb un calendari curt i una vocació d'aplicació immediata.

Això no vol dir, però, que aquesta negociació hagi de limitar-se a la taula sindical en el seu format habitual. La cinquena mesura d'aquest Pla —escoltar directament els docents i, en particular, l'Assemblea Educativa de Catalunya— neix precisament de la constatació que la mesa sectorial clàssica no ha estat capaç, per si sola, de reconduir el conflicte durant el curs anterior, i que l'AEC ja disposa d'una estructura territorial (517 assemblees registrades, unes 30.500 persones representades) que li permet aportar una veu directa i organitzada, sense necessitat de construir res de nou. Els agents d'aquesta negociació són, doncs:

- **El Departament d'Educació i Formació Professional**, com a responsable últim de l'aplicació administrativa i pressupostària de les cinc mesures.
- **Els sindicats de la mesa sectorial** (USTEC-STEs, CGT, Intersindical, COS, ASPEPC-SPS, i els signants d'acords anteriors com CCOO i UGT), en el seu àmbit habitual de negociació de condicions laborals i de plantilla.
- **L'Assemblea Educativa de Catalunya (AEC)**, amb un mecanisme de consulta ràpida a les seves assemblees territorials abans de tancar cada punt del Pla, per assegurar que la veu de la base docent —no només la institucional— hi és present, sense que això alenteixi el calendari curt que es proposa a l'apartat 6.
- **Les direccions i equips directius**, com a interlocutors necessaris del tercer punt (autonomia de centres, equips estables, places perfilades), que els afecta directament en la seva capacitat de gestió.

- **Un petit Comitè d'Experts Orientador, extern a la negociació,** amb funció exclusivament assessora i tècnica, que es descriu tot seguit.

Aquest darrer agent mereix una explicació pròpia perquè no formava part del primer plantejament del document i respon a una necessitat específica d'aquest procés curt. Una negociació entre Administració, sindicats, AEC i direccions és, per definició, una negociació d'interessos: cadascuna de les parts hi arriba amb posicions legítimes però parcials. Això és normal i necessari, però comporta un risc quan el calendari és curt: que les cinc mesures s'acabin definint més pel que cada part pot arrencar de l'altra que per la seva solidesa tècnica i la seva coherència amb l'evidència disponible i amb els principis de la Proposta gran.

Per reduir aquest risc sense alentir la negociació ni convertir-la en un nou espai deliberatiu de llarg recorregut, es proposa constituir un petit Comitè d'Experts Orientador: un grup reduït (entre quatre i sis persones), extern a les parts negociadores, format a parts iguals per docents en actiu de reconeguda trajectòria i per persones expertes en l'àmbit acadèmic (pedagogia, organització escolar, finançament educatiu) i en la gestió de centres (direccions o exdireccions de trajectòria reconeguda), amb l'objectiu que les seves propostes es formulin sempre per consens del grup. El seu paper és estrictament orientador i mai decisor: no substitueix ni condiona la voluntat de les parts, sinó que els ofereix, per a cadascuna de les cinc mesures, un breu informe tècnic amb l'evidència disponible, els riscos previsibles i, quan calgui, dues o tres opcions concretes d'aplicació entre les quals la negociació pot triar. Aquest Comitè és, en essència, una versió petita i de calendari curt del Comitè Científic i Professional Assessor que la Proposta gran preveu per al procés llarg, i pot ser-ne, de fet, un embrió natural: res no impedeix que algunes de les persones que hi participin s'incorporin després al Comitè definitiu del procés de sis cursos, garantint així una altra forma de continuïtat entre el Pla de xoc i la transformació de fons.

4. Les cinc mesures del Pla de xoc

Les cinc mesures que segueixen comparteixen un tret comú que en justifica la urgència: cap no depèn de resoldre prèviament els grans debats de fons que exigeixen el procés llarg, i totes es poden negociar i començar a aplicar amb decisió administrativa o pressupostària al llarg dels cursos 2026-2027 i 2027-2028, sense esperar cap resultat previ del procés llarg. Algunes, com la reducció de la burocràcia, poden donar primers resultats ja en el primer trimestre; d'altres, com l'increment de personal o la definició d'un índex de complexitat, necessiten els dos cursos sencers per consolidar-se amb solidesa i sense improvisació.

4.1. Reduir la burocràcia

Objectiu

Alliberar el temps del professorat i de les direccions de tasques administratives que no aporten valor pedagògic, per reorientar-lo cap a la docència, la coordinació i l'atenció a l'alumnat.

Justificació

És la mesura amb més consens de tot el document gran: hi apareix explícitament com a «candidata natural» a mesura d'efecte ràpid a la Fase 4, i com a component de l'eix 3 del Llibre Blanc («reducció estructural de la burocràcia per reorientar el temps a tasques pedagògiques»). Zabala ho situa al centre del seu diagnòstic: la burocràcia no és un accident

administratiu, sinó l'intent de controlar formalment, amb papers i protocols, un canvi de propòsit educatiu que no s'ha garantit amb estructures i recursos reals. És també la mesura de menys cost pressupostari de les cinc: exigeix voluntat i simplificació de processos més que inversió.

Actuacions concretes

- Auditoria ràpida i pública dels tràmits, informes i protocols actualment exigits als centres, amb identificació dels que es poden eliminar, fusionar o automatitzar sense pèrdua d'informació rellevant.
- Simplificació immediata de la documentació de programació, seguiment i avaluació que es demana a cada docent, prioritzant un únic circuit d'informació en lloc de duplicitats entre centre, Inspecció i Departament.
- Digitalització i interoperabilitat de les dades ja existents a l'Administració, per no haver de tornar a demanar als centres informació que el Departament ja té.
- Compromís explícit que cap nova mesura, protocol o programa impulsat pel Departament durant els cursos 2026-2027 i 2027-2028 no incrementarà la càrrega burocràtica dels centres sense una compensació equivalent en simplificació d'una altra banda.

Agents i calendari

Negociació Departament-sindicats, amb el Comitè d'Experts Orientador aportant l'informe tècnic previ: l'auditoria de tràmits es pot completar en el primer trimestre del curs 2026-2027 i les primeres simplificacions aplicar-se ja al segon trimestre; el curs 2027-2028 es dedica a consolidar-les, avaluar el seu efecte real sobre el temps del professorat i estendre-les a nous àmbits que l'auditoria inicial no hagi cobert.

4.2. Més personal per atendre la diversitat i la complexitat

Objectiu

Incrementar de manera immediata la dotació de professionals de suport a l'escola inclusiva, per fer front a un increment de necessitats que les xifres actuals no permeten atendre amb garanties.

Justificació

Aquesta mesura es recolza en dades ja treballades i consolidades: l'alumnat amb necessitats educatives específiques (NESE) representava el 34,35% del total el curs 2024-2025, i anàlisis més recents el situen al voltant del 30% del conjunt del sistema, amb un creixement especialment pronunciat a primària (del 8% el 2021 al 34% el 2026). La despesa educativa catalana és del 3,8% del PIB, molt per sota del 6% que marca la LEC, i es calculen 888 alumnes amb necessitats específiques per cada educador social. No es tracta d'una demanda nova: és exactament el que l'eix 2 del Llibre Blanc («escola inclusiva amb recursos reals») ja preveu desenvolupar, però que no pot esperar dos cursos de diagnosi compartida quan la bretxa de recursos ja és documentada i coneguda avui mateix.

Actuacions concretes

- Increment immediat de places d'educadors socials, vetlladors i personal d'atenció educativa (PAE) en els centres amb major complexitat, seguint el criteri de proporció alumnat-professional ja documentat com a insuficient.
- Accelerar el calendari ja anunciat de creixement de les unitats SIEI Plus (de 87 a 175) i de la inversió en vetlladors, sense esperar la seva execució completa als terminis originalment previstos.
- Reforç immediat de les aules d'acollida en els territoris amb major pressió demogràfica i d'alumnat nouvingut.
- Garantia de cobertura de les baixes i substitucions del personal de suport a la diversitat amb la mateixa prioritat que les del professorat titular d'aula, per evitar que la manca de suport es converteixi en la norma silenciosa dels mesos amb baixes no cobertes.
- Ampliació del nombre de docents assignats a l'aula per fer possible més codocència, amb la incorporació de 2-3 mestres a l'aula en els grups que ho requereixin per atendre millor la diversitat de l'aula.

Agents i calendari

Negociació Departament-sindicats amb component pressupostari, sobre la base d'un informe previ del Comitè d'Experts Orientador sobre criteris de priorització de centres: exigeix una partida ampliada al pressupost del curs 2026-2027, amb un primer increment aplicable de manera progressiva des del segon trimestre, i una segona ampliació consolidada al pressupost del curs 2027-2028 que permeti arribar a tots els centres identificats com a prioritaris, no només als d'urgència més immediata.

4.3. Autonomia de centres, equips estables i places perfilades

Objectiu

Donar a cada centre una capacitat real de configurar el seu propi projecte i el seu propi equip humà, reduint la rotació de plantilles que dificulta la continuïtat pedagògica.

Justificació

Aquesta mesura té una particularitat que la fa especialment forta com a argument d'urgència: no cal inventar-la, ja és llei. L'autonomia de centres és un dels pilars vertebradors de la Llei 12/2009, del 10 de juliol, d'educació (LEC), aprovada fa disset anys amb àmplia majoria parlamentària (PSC, CiU i ERC), i que preveu explícitament que cada centre pugui definir un projecte educatiu propi —currículum, organització, gestió de recursos humans i materials— i marcar un perfil de plaça propi quan el projecte ho justifiqui. Disset anys després, aquest desplegament continua en bona part pendent. Exigir-ne l'aplicació no és, per tant, negociar un dret nou, sinó reclamar el compliment d'un compromís legal ja adquirit per Catalunya amb ella mateixa.

Actuacions concretes

- Ampliació immediata del nombre de places perfilades a l'oferta de provisió de llocs de treball, en els centres que ho sol·licitin i ho justifiquin des del seu projecte educatiu.
- Criteris més flexibles i àgils perquè les direccions puguin participar de manera efectiva en la configuració de les seves plantilles, tal com ja demana l'eix 1 del Llibre Blanc

(«participació de les direccions en la configuració de les plantilles per garantir estabilitat d'equips»).

- Mesures d'estabilització de plantilla en els centres d'alta complexitat, on la rotació docent és més alta i més perjudicial per a la continuïtat dels projectes pedagògics i el vincle amb l'alumnat més vulnerable.
- Revisió, al llarg dels dos cursos, dels criteris administratius que avui limiten l'autonomia real de centre malgrat estar prevista per llei, per identificar quins es poden flexibilitzar sense esperar el desplegament complet de l'eix 3 del Llibre Blanc.

Cal reconèixer, tanmateix, que aquest és avui el punt de més fricció entre direccions i sindicats: les places perfilades i el manteniment d'equips estables generen posicions molt allunyades entre unes i altres, i aquest Pla de xoc no pot limitar-se a formular la mesura sense abordar aquesta tensió. És imprescindible que la negociació busqui explícitament un acord entre direccions i sindicats sobre aquests dos punts, i que aquest acord es construeixi escoltant de manera efectiva la veu dels equips directius, que són qui coneix de primera mà les necessitats de gestió de cada centre.

Agents i calendari

Negociació Departament-sindicats-direccions, amb aplicació ja a l'oferta de provisió i mobilitat del curs 2026-2027 per a les primeres places perfilades, i extensió i estabilització dels criteris al curs 2027-2028, un cop avaluat l'efecte de la primera onada de canvis. No cal esperar cap desenvolupament normatiu nou: n'hi ha prou d'aplicar el que la LEC ja preveu.

4.4. Recursos segons complexitat real, no repartiment igualitari

Objectiu

Substituir, en la mesura del possible ja des d'aquest curs, els criteris de repartiment igualitari de recursos per criteris objectius i transparents de complexitat de cada centre.

Justificació

Aquesta mesura és la traducció directa, en clau immediata, del Principi 2 de la Part I «Què cal saber» —l'equitat com a principi vertebrador— i del que l'eix 5 del Llibre Blanc ja preveu com a horitzó («finançament lligat a les necessitats i la complexitat»). Repartir recursos a parts iguals entre centres amb realitats molt diferents no és neutre: perpetua la segregació ja documentada (32,1% de l'alumnat amb necessitats especials per raons econòmiques, 40% dels infants pobres escolaritzats en centres segregats). Aquesta mesura connecta també amb el Servei d'Educació de Catalunya (SEC) que la LEC preveu com a xarxa única pública i concertada, encara sense desplegar-se plenament disset anys després.

Actuacions concretes

- Definició urgent, durant el primer curs, d'un índex de complexitat de centre objectiu i transparent (no negociat cas per cas), basat en indicadors ja disponibles: percentatge d'alumnat NESE, renda mitjana de l'entorn, percentatge d'alumnat nouvingut, rotació de matrícula, amb el suport tècnic del Comitè d'Experts Orientador.
- Aplicació provisional d'aquest índex, encara que sigui millorable, als criteris de repartiment de personal de suport, vetlladors i recursos materials ja del curs 2026-

2027, i aplicació consolidada i revisada amb l'experiència del primer any al curs 2027-2028, en lloc d'esperar la seva formulació definitiva a l'eix 5 del Llibre Blanc.

- Publicació pública i comparable, centre per centre, d'aquest índex i dels recursos que li corresponen, com a garantia de transparència i com a base per a l'exigència de correcció de desequilibris.
- Revisió, en paral·lel i sense obrir tot el debat sobre finançament de la concertada, dels criteris d'admissió i reserva de places que afecten la distribució real de l'alumnat vulnerable entre la xarxa pública i la concertada, tal com ja preveu l'eix 2 («places reservades, seguiment de matrícula»).

Agents i calendari

Negociació Departament-sindicats, amb el Comitè d'Experts Orientador com a responsable tècnic de l'índex: definició en el primer trimestre del curs 2026-2027, aplicació provisional des del segon trimestre, i revisió i consolidació al llarg del curs 2027-2028 amb les dades reals del primer any d'aplicació.

4.5. Escoltar els docents i l'AEC, no només la mesa sindical clàssica

Objectiu

Garantir que la negociació d'aquest Pla de xoc incorpora la veu directa i organitzada dels docents a través de l'Assemblea Educativa de Catalunya (AEC), no només la interlocució sindical institucional.

Justificació

Aquesta cinquena mesura és diferent de les quatre anteriors: no és contingut, és mètode, i és precisament per això que resulta coherent amb l'esperit de tot el document gran, que defensa que el mètode participatiu és tan important com el contingut de les mesures. L'AEC no és una estructura per construir: ja existeix i ja funciona, amb 517 assemblees registrades i unes 30.500 persones representades arreu del territori, i ha assumit de facto el lideratge de la mobilització docent del curs 2025-2026 i de l'inici del curs 2026-2027. Ignorar aquesta veu organitzada i limitar la negociació a la mesa sindical clàssica seria repetir la mateixa dinàmica que ha portat el conflicte fins al punt actual, en què fins i tot el sindicat majoritari reconeix el desgast de la interlocució tradicional.

Actuacions concretes

- Convocatòria explícita de representants de l'AEC, al costat dels sindicats de la mesa sectorial, a la negociació de les quatre mesures anteriors d'aquest Pla de xoc, amb un paper equivalent al que ja ha tingut en la darrera reunió amb la consellera Niubó.
- Mecanisme de consulta ràpida a les assemblees territorials de l'AEC abans de tancar cada un dels quatre punts de contingut, per assegurar l'aval de la base sense que això allargui el calendari curt que es proposa en aquest document.
- Reconeixement explícit, en el text final del Pla de xoc, del paper de l'AEC com a interlocutor legítim d'aquest procés curt, sense que això prejudici ni substitueixi el seu paper —ja previst— com a agent de ple dret en el procés llarg de «Què cal fer».

- Transparència sobre el contingut de les negociacions: actes i acords fets públics a mesura que s'assoleixen, no només al final del procés, perquè els docents puguin seguir l'avenç real del Pla de xoc sense dependre exclusivament de la informació que en donin els sindicats o el Departament.
- Valoració conjunta, al final de cada curs, entre Departament, sindicats i AEC, de l'estat de les quatre mesures de contingut, com a pont directe cap a l'inici de la Fase 1 (diagnosi compartida) del procés llarg.

Agents i calendari

Departament, sindicats de la mesa sectorial i AEC, des del mateix inici de la negociació d'aquest Pla de xoc, al llarg dels dos cursos 2026-2027 i 2027-2028, amb una valoració pública de tancament a cada final de curs.

5. Calendari: cursos 2026-2027 i 2027-2028

A diferència del procés llarg, que es desplega en sis cursos escolars, aquest Pla de xoc i de transició es formula amb un horitzó tancat i exigent de dos cursos: ha d'estar negociat, amb primers resultats verificables, al llarg dels cursos 2026-2027 i 2027-2028, en paral·lel a la Fase 0 (presentació) i al primer any de la Fase 1 (diagnosi compartida) del procés llarg, i sense esperar cap de les dues per començar. El calendari es divideix en quatre trams: constitució i primers passos (tardor 2026), primeres aplicacions (curs 2026-2027), consolidació i ampliació (curs 2027-2028) i balanç de transició cap a la Fase 1 (final de curs 2027-2028).

Període	Fites
Setembre-octubre 2026	Constitució de la taula de negociació (Departament, sindicats, AEC, direccions) i del Comitè d'Experts Orientador. Presentació formal del Pla de xoc i de transició i dels cinc punts. Inici de l'auditoria de burocràcia (mesura 1) i dels treballs tècnics per a l'índex de complexitat (mesura 4).
Novembre-desembre 2026	Consulta a les assemblees territorials de l'AEC sobre els primers acords (mesura 5). Tancament dels criteris de la mesura 1 (burocràcia) i primeres simplificacions aplicables. Informe del Comitè d'Experts sobre criteris de prioritització de centres per a la mesura 2 (personal de suport) i negociació pressupostària corresponent.
Gener-juny 2027 (curs 2026-2027)	Aplicació de les primeres simplificacions burocràtiques. Inici de l'increment de personal de suport allà on el calendari pressupostari ho permeti. Aplicació provisional de l'índex de complexitat (mesura 4) als criteris de repartiment del curs. Primeres places perfilades a l'oferta de provisió (mesura 3).
Juny-juliol 2027	Valoració conjunta de fi de curs (Departament, sindicats, AEC): balanç de les cinc mesures, ajustos per al segon curs i informe del Comitè d'Experts sobre l'experiència del primer any.
Setembre 2027 - juny 2028 (curs 2027-2028)	Consolidació i ampliació de les cinc mesures: extensió de la reducció de burocràcia a nous àmbits; segona ampliació pressupostària de personal de suport fins a cobrir tots els centres prioritaris; extensió i estabilització dels criteris d'autonomia i places perfilades; revisió i consolidació de

	l'índex de complexitat amb les dades del primer any; continuïtat del mecanisme de consulta amb l'AEC.
Juny 2028	Balanç final públic del Pla de xoc i de transició, amb participació de totes les parts i del Comitè d'Experts, com a pont directe cap a l'inici efectiu de la Fase 1 (diagnosi compartida) del procés llarg «Què cal fer».

Aquest calendari de dos cursos no pretén tancar totes les mesures de manera definitiva — especialment la mesura 2 (personal de suport) i la mesura 4 (recursos segons complexitat), que tenen recorregut natural cap a l'eix 2 i l'eix 5 del Llibre Blanc, i que continuaran desplegant-se i perfeccionant-se durant el procés llarg—, sinó garantir que totes cinc tenen un primer pas real i verificable ja durant el curs 2026-2027, i un segon pas de consolidació durant el curs 2027-2028, de manera que el professorat pugui constatar un canvi tangible i progressiu mentre el procés llarg travessa la seva Fase 0 de presentació i entra al primer any de la Fase 1.

6. Relació amb la moratòria de reformes unilaterals

L'apartat 4.4 de «Què cal fer» proposa, com a garantia política del procés llarg, un acord previ entre els partits majoritaris del Parlament que inclou quatre compromisos: continuïtat, respecte al resultat, compromís pressupostari i una moratòria de reformes unilaterals del sistema educatiu mentre duri el procés. Aquesta moratòria és imprescindible perquè el procés llarg no es vegi desbordat per canvis de govern o iniciatives normatives que en trenquin les regles a mig camí.

Cal, per tant, que aquest Pla de xoc es presenti i es formalitzi explícitament com l'excepció pactada a aquesta moratòria, i no com una escletxa que en pugui obrir d'altres. Es proposen dos criteris per delimitar aquesta excepció amb precisió:

- **Delimitació tancada.** L'excepció s'aplica únicament als cinc punts d'aquest document, tal com queden formulats, i pel període tancat de dos cursos (2026-2027 i 2027-2028). Qualsevol altra mesura que es vulgui introduir durant aquest període fora d'aquests cinc punts, o qualsevol pretensió d'allargar l'excepció més enllà del curs 2027-2028, hauria de seguir sotmesa a la moratòria general, per evitar que el Pla de xoc es converteixi en la porta d'entrada permanent de reformes unilaterals no pactades.
- **Subordinació al procés llarg.** Cap acord assolit en el marc d'aquest Pla de xoc no pot prejutjar ni tancar per endavant els debats que corresponen al Llibre Blanc (carrera docent, finançament global, model d'avaluació, concertada). Les cinc mesures són compatibles amb qualsevol desenvolupament posterior que en surti, i s'entenen com un primer pas provisional, no com una solució definitiva que faci innecessari el desplegament complet dels eixos 1, 2, 3 i 5 del Llibre Blanc.

Amb aquestes dues condicions, el Pla de xoc i l'acord previ entre partits deixen de ser contradictoris: el segon garanteix l'estabilitat del procés llarg precisament perquè el primer no l'envaeix ni el substitueix, sinó que en supleix, de manera acotada i temporal, la resposta immediata que el conflicte actual exigeix.

7. Conclusions

Aquest document parteix d'una constatació que no contradiu «Què cal fer», sinó que en completa la lectura: la diagnosi de fons —el malestar docent com a símptoma d'un canvi de propòsit educatiu no acompanyat de les estructures i els recursos necessaris— exigeix un procés llarg i participatiu, però el temps d'aquell procés no pot ser també el temps d'espera per a qualsevol resposta. Vuit cursos escolars és un termini defensable per a la transformació sistèmica; no ho és per a un professorat que ja ha fet sis vagues en menys d'un any.

Les cinc mesures d'aquest Pla de xoc i de transició —reduir la burocràcia, més personal per a la diversitat, autonomia de centres amb equips estables, recursos segons complexitat real, i escoltar directament els docents i l'AEC— comparteixen el mateix tret: totes es poden negociar i començar a aplicar-se ja, al llarg dels cursos 2026-2027 i 2027-2028, sense esperar cap de les fases del procés llarg, i totes troben la seva justificació de fons en els mateixos principis i en les mateixes dades que ja sustenten «Què cal fer». No inventen res de nou: avancen en el temps allò que el Llibre Blanc hauria de confirmar i aprofundir més endavant, i reclamen, en el cas de l'autonomia de centres, el compliment d'un compromís legal —la LEC— que Catalunya es va donar fa disset anys. El petit Comitè d'Experts Orientador que les acompanya no en substitueix la negociació política, però n'assegura la solidesa tècnica i pot esdevenir, alhora, la primera llavor del Comitè Científic i Professional Assessor que el procés llarg preveu per a les seves pròpies fases.

La proposta final és, doncs, doble i indissociable: mantenir sencer el procés llarg de sis cursos que «Què cal fer» descriu, com a única via real de transformació estructural i sostenible del sistema, i posar en marxa, ja des d'aquest mateix curs i durant dos cursos escolars, aquest Pla de xoc i de transició de cinc mesures, com a excepció pactada i acotada a la moratòria de reformes unilaterals, per donar al professorat una resposta immediata i progressiva que faci creïble, des del primer dia, que el procés llarg val la pena d'acompanyar, i que quan arribi el moment de deliberar sobre la diagnosi compartida a la Fase 1, ho farà una comunitat educativa que ja haurà vist, amb fets, que alguna cosa havia començat a canviar.

Fonts

- Proposta de què cal fer a l'educació de Catalunya (Part I «Què cal saber» i Part II «Què cal fer»), 2026.
- Antoni Zabala, «El malestar docent i les causes que no volem veure» (2026).
- OCDE, Improving Learning Outcomes in Catalonia, Spain, Reviews of National Policies for Education, OECD Publishing, París (juliol de 2026).
- Llei 12/2009, del 10 de juliol, d'educació (LEC).
- Dades sobre alumnat NESE i finançament educatiu: Departament d'Educació (curs 2024-2025), Fundació Bofill / Equitat.org (agost 2026).
- Dades sobre l'Assemblea Educativa de Catalunya (AEC): elpuntavui.cat, vilaweb.cat, nacioidigital.cat (juliol-setembre 2026).